

Importància de la lectura en les diverses àrees de contingut. Reptes en la “Adolescent Literacy” (capacitació dels adolescents en la seva plena competència lingüística) Informe final de la corporació Carnegie de Nova York sobre la capacitació dels adolescents.

Autors: Carol D. Lee i Anika Spratley. Northwestern University

Les dades de la NAEP (Agència Nacional d’Avaluació dels Resultats Educatius)

I la seva consistència al llarg dels anys indiquen que els problemes de capacitació dels adolescents fan referència a una àmplia tipologia de lectors que va des d’aquells que han d’adquirir la més bàsica competència fins aquells que ja han desenvolupat estratègies de comprensió general però encara no han adquirit estratègies especialitzades, el vocabulari i els coneixements necessaris per a una comprensió de textos complexos o específics.

Si parem atenció en aquest problema de lectura, podem apropar-nos a trobar les necessitats d’una gran varietat de lectors i per tant a fer front els problemes de capacitació dels adolescents de manera més productiva.

Aquest article tracta els punts següents:

- Defineix i il·lustra què implica la comprensió de textos dins i fora de les matèries acadèmiques.
- Examina el que conclou la recerca empírica sobre la comprensió lectora en general i sobre la lectura de matèries específiques.
- Una discussió breu sobre les implicacions que tenen els estudis per a l’ensenyament i les avaluacions.

Per últim l’article dona recomanacions per a la millora de les polítiques i pràctiques educatives.

1. Comprensió lectora en les àrees de contingut: base empírica

Moltes escoles tenen un gran nombre d’alumnes amb un nivell baix de competència lectora i se’ls ofereixen cursos adreçats a millorar les estratègies genèriques de lectura i millora del vocabulari. Però aquesta tendència es basa en el supòsit que la comprensió lectora és una conseqüència del desenvolupament de les estratègies genèriques de lectura i que quan els alumnes aprenen les anomenades estratègies estaran a punt per a la lectura de les matèries acadèmiques.

Només algunes intervencions com ara la “Iniciativa d’alfabetització estratègica” pretén amb els seus cursos ensenyar no només vocabulari, sinó també ajudar els alumnes a desenvolupar una identitat com a lectors i aborda alguns dels reptes que plantegen els textos específics de determinades matèries.

Lectura en Ciències

Els requeriments per a la comprensió de textos científics s’aprenen millor si s’ensenyen els alumnes com han de llegir una àmplia gama de gèneres científics a més de textos amb una estructura que emfatitza les causes i efectes, seqüència i àmplia definicions, i fa servir un registre científic. Per a avaluar una argumentació científica cal que els lectors disposin d’ un conjunt d’habilitats addicionals.

Algunes qüestions que els lectors s'han de preguntar:

1. Quines són les funcions d'una investigació? Això pot afectar la manera en què el lector avalua els resultats.
2. Quines dades s'han recollit i com s'han analitzat.
3. Quines són les compensacions de dissenyar una investigació. Què podem aprendre dels experiments fets en situacions controlades o en condicions naturals
4. Quina relació tenen les dades obtingudes amb la d'altres investigacions o teories prèvies.
5. Quines són les desviacions que poden influir en els resultats i les recomanacions.

Aquests hàbits únicament són afavorits a l'escola, en concret quan s'aprèn a llegir textos científics.

Lectura en història

Alguns patrons que s'han trobat en els llibres de text i que poden dificultar la lectura. (Beck 1991)

1. No es fan relacions lògiques entre les idees
2. Ús de referències ambigües, distants o indirectes
3. Inclouen informacions no rellevants
4. Densitat de les idees principals.

Els llibres de text no són els únics textos “desconsiderats” Les seves fonts documentals també ho poden ser.

L'aprenentatge de la lectura en matèries específiques no necessàriament interfereix l'aprenentatge de continguts més aviat al contrari.

Lectura en literatura

Ja s'ha parlat de la importància que tenen els coneixements previs en la comprensió de textos en altres matèries. Aquests coneixements previs també tenen importància en la comprensió de textos literaris.

Es poden trobar problemes interpretatius relacionats amb les eines retòriques que usen els autors com ara el simbolisme, la ironia, la sàtira els punts de vista fins i tot les narracions poc creïbles.

Els lectors necessiten no només entendre que es poden trobar amb aquests tipus de dificultats sinó que han de ser capaços de reconèixer-les en els textos.

Està en joc l'habilitat de fer connexions intertextuals indagant els coneixements que tenen els lectors sobre l'autor, d'altres autors o textos relacionats amb una obra determinada (ex. moltes obres fan al·lusions a la Bíblia) o d'altres textos del mateix gènere.

Un dels reptes del currículum de literatura és com ajudar els alumnes a desenvolupar la comprensió conceptual de totes les fonts de coneixement per tal de desenvolupar una disposició a la lectura de obres literàries complexes al llarg de la seva vida.

(Pag. 11) Llegir textos literaris complexos ofereix una oportunitat única de fer front a alguns dels dilemes ètics que ens podem trobar els humans (Fernandez, 1977; Hynds, 1989)

Llegir per entendre l'origen de les amenaces o per adaptar-nos als canvis i a les dificultats del nostre entorn és un dels reptes que tenim els humans al llarg de la nostra vida.

Lectura en Matemàtiques

L'assignatura en la qual menys s'espera que estigui implicada la lectura de textos és la de matemàtiques, però els textos matemàtics són els que presenten major dificultat als joves lectors.

La qüestió no és que els textos matemàtics suposin una barrera ja que hi poden haver alumnes que aprenguin els procediments i conceptes matemàtics sense entendre els llibres de text.

Per què és tan important la lectura?

Els estudis demostren que els alumnes en general no llegeixen llibres tradicionals de matemàtiques i com a conseqüència, no aprenen a ser independents en l'aprenentatge de les matemàtiques fora de l'escola quan arriba la necessitat.

UCSMP tracta aquest problema fent que la lectura sigui una part regular de cada lliçó incloent-hi qüestions que impliquen lectura.

A continuació s'exposen algunes de les raons per llegir que els mestres haurien de transmetre als seus alumnes:

“Has de llegir per a tenir èxit en futurs estudis i feines que usen les matemàtiques. Perquè la lectura t'ajudarà a entendre els usos de les matemàtiques ; perquè la lectura t'ensenya com es relaciona uns temes amb els altres en un mateix llibre.

Es tracta d'un desafiament únic que implica una lògica completament distinta a la lectura en altres disciplines com ara les ciències socials, la història o la literatura.

Quines són les aportacions que fan els estudis sobre lectors amb dificultats?

Són molts els àmbits que es veuen afectats per l'ampliació de les habilitats lectores com ara la capacitat de fer prediccions, de comprovar hipòtesis contràries a un text, fer preguntes, resumir etc...

Ensenyar coneixements i estratègies de lectura al mateix temps

Dirigir les converses en classe a com els alumnes entenen els textos i com fan servir allò que aprenen a través dels textos per a dur a terme tasques específiques de pensar, com Resnick & col·laboradors anomenen “accountable talk”

La clau és crear una cultura d'altas expectatives mitjançant la construcció de rutines que ajudin a establir les expectatives dels alumnes sobre allò que fan, com ho fan i perquè ho fan.

Es tracta d'incloure una gran varietat de rutines que condueixin els alumnes abans durant i després de la lectura. Aquestes rutines poden ser per exemple que el professor modeli com li dóna sentit a un text. Aquesta rutina té dues funcions principals:

1. Demuestra que fins i tot els lectors més experts com els professors han de treballar activament per a donar sentit a un text i que també poden tenir dificultats de comprensió de determinats textos (Lee, 2007)
2. Demuestra com desplegar estratègies com fer prediccions, fer preguntes o resums. Els professors també fan servir una àmplia gama de eines de pensament que dirigeixen els alumnes a les estratègies genèriques de comprensió lectora.

Conclusió:

Queda clar que es pot fer alguna cosa per a millorar els resultats acadèmics dels adolescents. Només és qüestió de voluntat d'actuar al respecte per part de totes les parts implicades –govern central i autonòmic, directors, mestres, pares i la resta d'institucions de la comunitat.

Hem intentat aclarir el que requereix la lectura en les diverses matèries, el que els alumnes necessiten saber i valorar per a ajustar-se a les demandes. Hem intentat mostrar que aquestes demandes són les mateixes tant pels alumnes que pensem que són lectors competents com per a aquells que tenen dificultats.

Finalment hem intentat que s'entengui que no cal deixar de fer un rigorós aprenentatge dels continguts ja que aprendre continguts i llegir per a prendre estan entrelaçats y que els alumnes que més ho necessiten són els que tenen menys oportunitats d'arribar a ser plenament competents en les diverses àrees de contingut.